

សំណុះ - បច្ចើយ

ICT

Information and Communication Technology

សំណុនធនគ្រោះប្រព័ន្ធលក្ខណៈជាពលរដ្ឋនាមីនុយភាព

៩២+២

សំណើន៍-បច្ចេកទេរ័យ ICT

1. តើអីទេដែលហៅថាកំព្យូទ័រ?

ចំ៖ កំពុងទៅ គីជាម៉ាសីនអេឡិចត្រូនិច ដែលអាចឲ្យអ្នកប្រើប្រាស់បញ្ហាលក្ខណៈមាន រក្សាទុកតំបន់ និងបញ្ជាយតំបន់ខាងក្រោម ជាតិសសអ្នកធ្វើការដំឡើករដ្ឋបាលបានយ៉ាងតាប់រហ័ស។

2. តើកំពុទ្ធឌៃមានប៉ូនានប្រភេទ ?

ចំណាំ កំពុងទេរមានប្រភេទជូចជាតិ

- Desktop ឬ PC : គឺជាប្រភេទកំពុងរលីកុ ដែលគេប្រើប្រើនាំងជាន់ធំជូន កំពុងរប្រភេទនេះអ្នកអាចយកទៅប្រើបាយជាផ្លូវការរួមទៀត បើប្រើបាយជាមួយការងារដែលត្រូវការងារជាន់។
  - Workstations : វាមានលក្ខណៈប្រហាក់ប្រហែលទៅនឹងកំពុងរលីកុដែលវិគុសត្ថាព្យាន់វាមានលក្ខណៈប្រសិរត្រង់បច្ចេកទេស និងសមត្ថភាពខ្ពស់ជាន់ បើប្រើបាយជាប្រើបាយកំពុងរលីកុ ក្នុងជំណើរការការងារដូចជាការកែសម្រួលីដែលអ្នកប្រើបាយក្នុងជាមួយ។
  - Laptop ឬ Notebooks : ជាកំពុងរចល់ត បុកំពុងរយោន់ដែលស្រាល ហើយមានចូប្រើបាយដែល និងអាចប្រើបាយកំពុងរលីកុ ប្រាប់វាមានសមត្ថភាពរបស់ពួកវាប្រហាក់ប្រហែលនឹងកំពុងរលីកុដែល។
  - Servers : ជាកំពុងរមេមួយ ដែលបានអភិវឌ្ឍន៍ជាកំពុងរកណ្តាល ហើយសម្របសម្រួលការកិច្ចដែលវានឹងការបន្ទូយតម្លៃការជាប្រើប្រើនៅលើកំពុងរ (PC) របស់អ្នក។ កាមិចមុតាម ម៉ាស៊ីន Sever ត្រូវបានកែត្រាប់ឡើងកំពុងរបស់អ្នកប្រើបាយរយៈ LAN។

3. តើចាតុជាំសំខាន់របស់កំពង់មេនអីឡូ?

ចំណាំ ពាក្យសំខាន់របស់កុព្យិមាន នូវចង្វារ មួនីទ័រ (Monitor), ភ្លើង (Keyboard), ធម៌ប្រព័ន្ធ (System Unit), កណ្តាល (Mouse)។

- មូនីទោ (Monitor) : ជាទុបករណីសម្រាប់បង្ហាញព័ត៌មានដែលអ្នកប្រើប្រាស់ឲ្យបានយើងឱ្យពិនិត្យដែលបានធ្វើឡើង។
  - ភាពុច (Keyboard) : ជាទុបករណីសម្រាប់បញ្ចូលព័ត៌មានដែលគេតែងតាំងប្រើប្រាស់ជាមួយសម្រាប់ផ្តល់ឲ្យអ្នកប្រើប្រាស់ការិយបញ្ចូលព័ត៌មាន ឬចាក្យបញ្ជាផើម្នូវកំណើនខាងក្រោម។
  - ធម៌ប្រព័ន្ធ (System Unit) : មានសមាសធាតុដែលអាចទទួលយកទិន្នន័យទុក និងជំណើរការទិន្នន័យ។
  - កណ្តាល (Mouse) : ជាទុបករណីបន្ថែមមួយដែលអាចឲ្យអ្នកប្រើប្រាស់បញ្ចូលព័ត៌មាន ឬប្រើសរើស Item ណាមួយបស់កម្រិត ហើយអាចឲ្យយើងចិត្តរួមចូលរួមក្នុង Screen។

4. ເຕີກຳດຸຽຮ້ວເນັດເກີ່າກາຍັງຜູ້ຕະເມູນ ?

ចំណាំការបស់កុព្យូទ័រ Mouse ឬ Keyboard ធានបញ្ចូលទិន្នន័យទៅតាម CPU បន្ទាប់មកទៀត CPU ធ្វើការបញ្ចូលទិន្នន័យទៅ Output តាមរយៈ Monitor ហើយ CPU គឺមានការបញ្ចូលទិន្នន័យទៅក្រោទក្នុង Hard Drive ឬ Floppy Disk ណែនកំណូទៅក្នុងដំណើរទិន្នន័យក្រុវេជ្ជានក្រោទក្នុង RAM នៅពេលកំណូទៅរយប់ដំណើរទិន្នន័យក្រុវេជ្ជានក្រោទក្នុង Hard Drive។

៥. តើកំណើទេរចែកចេញជាបុន្ណានដូចសំខាន់ៗ?

ចំណាំ: កំណើទេរចែកចេញជាបុន្ណានដូចសំខាន់ៗ គឺ Hardware និង Software។

➤ Hardware : ធានបករណីប្រសាស្ត្រ បុគ្គលិកប្រសាស្ត្រ ដែលអ្នកអាជីវកម្មបានដោយគ្នា Software មិនអាចដំឡើរការបានឡើយដោយគ្នា Software។

Hardware មាន៖

- ឧបករណីបញ្ចូលព័ត៌មាន (Input Device) : Mouse, Keyboard, Scanner, Camera, Barcode Reader, Gamepad, Joystick, Microphone, Webcam, Touchpads, Pen Input, Electronic Whiteboard, ...។
  - ឧបករណីបញ្ចូលព័ត៌មាន (Output Device) : Monitor, Printer, Modem, Plotters, Projector, LCD Projection Panels, Speakers, Head Phone, ...។
  - System Unit : មានដូចជា Motherboard, CPU, RAM, Power Supply, Floppy Disk Drive, Hard Drive, CD-ROM, VGA Card, Sound Card, ...។
- Software : ជាកម្មវិធីបស់កំណើទេរចែកចេញដែលបានដោលផ្ទើរ Hardware ដំឡើរការ។

Software : មានព្រមទាំងចំណាំ

- Operating System Software: Window 95, Windows 98, Window 2000, Window XP, Window Vista, Window 7, Window 8, Window 10, Linux OS, ...។ កំណើទេរចែកចេញដែលបានដោលផ្ទើរ Hardware ដំឡើរការ។
- Application Software: Ms. Office, OpenOffice, Photoshop, Firefox, Google Chrome, ...។

៦. អ្នកង្ហារ Fan?

ចំណាំ: Fan : ជាកង្ហារដែលផ្ទើរកំណើទេរចែកចេញដែលបានដោលការប្រើប្រាស់ និងជាអ្នកនាំដឹងនៃយោ។ Fan សម្រាប់ CPU, សម្រាប់ Power Supply, សម្រាប់ VGA Card, សម្រាប់ Case ទាំងមូល។

៧. អ្នកង្ហារ Motherboard ឬ Main-board?

ចំណាំ: Motherboard ឬ Main-board ជាបន្ទុះសៀវភៅមួយ ដែកប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធដែលអាចប្រើប្រាស់បន្ទាល់សមាសភាពនៅក្នុងកំណើទេរចែកចេញ។

៨. តើ Motherboard ឬ Main-board ទេរចែកចេញជាបុន្ណានដូចណាំ?

ចំណាំ: Motherboard ឬ Main-board ត្រូវបានទេរចែកចេញចាប់ពី៖

- Integrated System Board
- Non-integrated System Board

៩. អ្នកង្ហារ Hard Disk Drive?

ចំណាំ: Hard Disk Drive : ធានបករណីសម្រាប់ផ្ទើកទិន្នន័យ និងកម្មវិធីផ្សេងៗដែលអ្នកបានដោឡើង ទៅបីជាត្រានចាមពលអគ្គិសនីក៏ដោយ។ កំណាន Driver តំណាង Hard Disk គឺ (C: D: E:) សម្រាប់ផ្ទើកទិន្នន័យទាំងអស់នេះក្នុងប្រព័ន្ធដែល។

10. អ្នកទិញ CD/DVD-Rom?

ចំណាំ CD/DVD-Rom : ប្រើសម្រាប់អាជីវន៍យស្សីរំពគ្រប់ប្រភេទ CD/DVD ទាំងអស់ និងជំឡើងកម្មវិធីផ្សេងទៀត ទិន្នន័យ ទាំងនោះអាចជាគកសារធ្វូតាកម្មវិធី ចម្លៃង ប្រភាព ឯកសារីដោយបាន។

11. អីទេថា CPU (Central Processing Unit)?

ចំណាំ CPU (Central Processing Unit) : វាបានដាក់ជាអាមុន្តែកសម្រាប់ប្រព័ន្ធដែលត្រូវបានបង្កើតឡើង។ វាបានរាយការណ៍ការបង្កើតនៃការគ្រប់គ្រងការប្រព័ន្ធ។

12. តើអ្វីទេពា CPU Fan?

ចំណាំ CPU Fan គឺជាកង្ហាររបស់ CPU សម្រាប់ធ្វើឲ្យ CPU ត្រូវការកែតែលភាពណ៍រការ។ ការដោះស្រាយកង្ហារ និងខុបករណ៍ ស្របតែង។

13. ពីអ្នក RAM (Random Access Memory) ?

14. តើអ្វីទេជា VGA Card?

ចំណាំ VGA Card ជាទុករណ៍បែម្រួលក្នុងរូបភាពឲ្យទៅជាក្នុងការ រួចបញ្ជីនូវ Monitor ដែលអាចមេិតយើង និងអានបានរូបភាពក្រប់ក្រង់នៅទៅ។

15. តើអ្វីទៅជា Sound Card?

ចំណាំ Sound Card ជាមុនការណ៍សម្រាប់បង្កើតរូបភាពដែលបានរួចរាល់ឡើង។

16. អីទេសបាន Network Card?

ចំណាំ Network Card : ជាទុករណីសម្រាប់គ្រប់បណ្តាល Network ដើម្បីចូលរួមយោងទៅក្នុងគ្រប់គ្រង។ វាក៏ជាទុករណីសម្រាប់គ្រប់គ្រងការនៅអីនិងធ្វើការមួយ: ការគ្រប់តាមរលកអាកាសចំណាំ ដែលហេថា Broad Band។

17. អ្វីទៅជា Power Supply?

ចំណាំ Power Supply : ជាដបករណីសម្រាប់ផ្តល់ថាមពលអគ្គិសនីទៅឲ្យសមាសភាពធ្វើងវរបស់កំណ្មៀះ។ CMOS Battery (Complementary Metal Oxide Semiconductor) : ជាដូសម្រាប់រក្សាទុក ការចងចាំទិន្នន័យរបស់ CMOS។

18. ពីខបករណ៍អ្នដែលយើងភាពជុកទិន្នន័យជាមីត្រូយ ?

ចំណាំ ឧបករណ៍អ្នកដែលយើងអាចធ្វើកទិន្នន័យជាមីត្រូវ មានជូនជាត់ Flash (USB), Hard Disk, DVD, CD, SD-Card, Ethernet, Floppy Disk, SSD,.....។

19. តើខ្លួនកំណត់អ្នកដែលយើងអាចធ្វើការទីនេះបានរបស់ខ្លួន?

ចំណាំ ឧបករណ៍អ្នកដែលយើងអាចធ្វើកទិន្នន័យបញ្ជាផាសង្គម មាន RAM (Random Access Memory)។

20. ពីអ្នកតាមឯនិត្យនេះខ្សោយ?

ចំនួនក្នុងខ្លួន គឺជាស្ថាដារអន្តរជាកិច្ចីមួយរបស់ភាសាដែលបានបង្ហាញក្នុងជាក់ហាក់សម្រាប់ព្យាយាយនេះ ស្រាវជ្រាវ និងសញ្ញា ទាំងអស់ដើម្បីប្រើប្រាស់ក្នុងកំណត់ទំនួរ

21. តើយុទ្ធផលខ្លួនប្រយោជន៍អ្វីខ្លះ ?

ចំណាំ យុទ្ធផលខ្លួនប្រយោជន៍ដូចជា៖

- យុទ្ធផលខ្លួនប្រើសម្រាប់ទេនាមួយពុម្ពអក្សរក្នុងកំពុងទៅ
- អ្នកអាជបេយុទ្ធផលខ្លួនប្រើសម្រាប់រាយអត្ថបទជាការណ៍ខ្លួនប្រាកាស
- អាចបង្ហាញព័ត៌មានធ្វើងុយនៅលើទំនាក់ទំនងត្រូវជាការណ៍ខ្លួនប្រាកាស
- អាចស្វែងរកព័ត៌មានលើអុនធិណិតជាការណ៍ខ្លួនប្រាកាសរបស់ខ្លួនប្រាកាស
- អាចប្រើសម្រាប់ទំនាក់ទំនងត្រូវជាការណ៍ខ្លួនប្រាកាសរបស់ខ្លួនប្រាកាស
- អាចបង្ហាញព័ត៌មានលើអុនធិណិតជាការណ៍ខ្លួនប្រាកាសរបស់ខ្លួនប្រាកាស

22. តើអ្វីទៅធ្លាប់ច្នៃកវិទ្យា ព័ត៌មាន និងសារគមនាគមន៍ ?

ចំណាំ បច្ចេកវិទ្យា ព័ត៌មាន និងសារគមនាគមន៍ គឺជាដំនាច្លម្បូយច្បាស់លាស់ក្នុងការផ្តល់ព័ត៌មាន ដែលសំដែរលើការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាឌីជីល តាមរយៈឧបករណ៍អេឡិចត្រូនិកដែលជួយចូរអង្គការ និងស្ថាប័នមានលទ្ធភាពចូលប្រើប្រាស់ព័ត៌មានបានយ៉ាងរហ័ស។

23. តើបច្ចេកវិទ្យា ព័ត៌មាន និងសារគមនាគមន៍មានសារប្រយោជន៍អ្វីខ្លះ ក៏ដូចជាចំពោះការសិក្សា ?

ចំណាំ បច្ចេកវិទ្យា ព័ត៌មាន និងសារគមនាគមន៍មានសារប្រយោជន៍ដូចជា៖

- ធ្វើឲ្យការសិក្សាកាន់ទៅគូរចូរចាប់អារម្មណ៍ ជាជីវសសបញ្ញាដែលពិបាកយល់
- ការស្រាវជ្រាវ និងការចែករំលកព័ត៌មានដែលមានប្រយោជន៍។ ឧ. ការប្រើប្រាស់អីនេះធិណិត
- ស្វែងរកព័ត៌មានទាក់ទងនិងការស្វែងរកការងារធ្វើ។ ឧ. ការធ្វើជាអ្នកស្តែកចំតូ ឬការងារដែលអ្នកពេញចិត្ត
- បំពាក់ខបសត្ថរកម្មក្នុងការទំនាក់ទំនង។ ឧ. ការប្រើប្រាស់វិធាន់ខ្លួនប្រើប្រាស់
- កាត់បន្ទយកលក្ខណៈ និងចម្ងាយ។ ឧ. ការប្រើប្រាស់ទូរស័ព្ទ សន្តិសិទ្ធិវិធាន់ខ្លួនប្រើប្រាស់
- ផ្តល់ព័ត៌មានទាក់ទងនិងការអប់រំ។ ឧ. ការសិក្សាពិចម្ងាយតាមរយៈអេឡិចត្រូនិក
- បង្កើតឱកាសការងារធ្វើតាមរយៈ បច្ចេកវិទ្យាប័ត្រព័ត៌មាន និងសារគមនាគមន៍
- បង្កើតឱកាសកម្មាធិសហគ្រប់ ជូនជាប់ លើវិសាទិនិក ក្នុងវិធាន់ខ្លួនប្រើប្រាស់។

24. តើបច្ចេកវិទ្យា ព័ត៌មាន និងសារគមនាគមន៍ចែកចេញជាបុន្ណាន ?

ចំណាំ បច្ចេកវិទ្យា ព័ត៌មាន និងសារគមនាគមន៍ចែកចេញជាបុន្ណាន ២ ៖

- បច្ចេកវិទ្យាដែលចែកចេញព័ត៌មុនទៀត៖ គឺជាអ្នីវាដែលអ្នកធ្វើនៅលើកំពុងទៅដែលអ្នកអាជបេយុទ្ធដែលបានប្រើបានការការិយាល័យ ឬនៅថ្ងៃ៖
- បច្ចេកវិទ្យាទំនាក់ទំនងឌីជីល់ គឺជាបច្ចេកវិទ្យាដែលប្រើប្រាស់និងវិកលួតលាស់បានលើវិសាទិនិក ដែលអ្នកបានធ្វើការទំនាក់ទំនង និងចែករំលកព័ត៌មានតាមលេខាធិការ។

25. អ្វីទៅជាកម្មវិធីការិយាល័យខ្លួន (OpenOffice.org)?

ចំណាំ កម្មវិធីការិយាល័យខ្លួន (OpenOffice.org) គឺជាកម្មវិធីកំពុងទៅរម្មយប្រកែទដែលអាចប្រើប្រាស់សម្រាប់ការងារការិយាល័យ ជូនជាប់ សរសរអត្ថបទ គ្រប់គ្រងសៀវភៅក្នុងក្រុងគ្រប់គ្រងសៀវភៅក្នុងក្រុង ឬទិន្នន័យលេខ ធ្វើបច្ចេបង្ហាញ គុសរបសម្រាប់ ធ្វើការគណនាទ្វឹង ឬពិនិត្យការងារ។

26. តើកម្មវិធីការឃាល់យោខ្មែរ (OpenOffice.org) មានគុណសម្រាកអ្វីខ្ពែះ?

ចំណាំ កម្មវិធីការិយាល័យខ្វែរ (OpenOffice.org) មានគុណភាសម្បត្តិជូនដារ៉ា

- គ្មានការបង់ថ្វីលើអាជ្ញាប័ណ្ឌ : អ្នកប្រើប្រាស់ទាំងអស់ មានសិទ្ធិប្រើ និងចែកចាយដោយសេវា
  - កូដចំហេ (Open Source) : អ្នកអាចចែកចាយ ចម្លង និងកែសម្រេចកម្មវិធីនេះដោយសេវា
  - ប្រើប្រាស់ពាណិជ្ជនប្រព័ន្ធដែលមានការបង្កើតឡើងដោយសេវាប្រចាំពេល
  - មានប្រព័ន្ធទិន្នន័យប្រចាំឆ្នាំ
  - មានបញ្ហាលក្ខណៈរបស់អ្នកប្រើប្រាស់ នៃការសរស់របស់អ្នកប្រើប្រាស់
  - អាចក្លាយជាអ្នកប្រើប្រាស់បានដោយសេវាប្រចាំឆ្នាំ

27. ເຕີ່ເຮັດວຽກຜະລິດສົງກົດ (Writer)?

ចំណាំ កម្មវិធីស្តីកើត (Writer) គឺជាកម្មវិធីមួយសម្រាប់សរសោរ និងរៀបចំអត្ថបទ បង្កើតសំបុត្រ ស្ម័រកែវ ពេទ្យរបាយការណ៍ សារព័ត៌មាន ប៉ណ្ណជ្រាយពាណិជ្ជកម្ម ជាកំប្រកាសពក្ខុងអត្ថបទ និងធ្វើឲ្យអត្ថបទមានសាក់ណាការណាដើម។

28. ເຕີ້ເຫັນກມໍໃຜ່ນດອນ (Calc)?

ចំណាំ កម្មវិធីនៃការគ្រប់គ្រងឯកសារព័ត៌មានដែលមានជំនាញទាំងនេះ និងការគ្រប់គ្រងឯកសារ បង្កើតការងារ និងមានលក្ខណៈសម្រាតិខាងវិភាគទិន្នន័យ បង្កើតគំនិតសាច់ច្បាស់ទិន្នន័យ ហើយអាចធ្វើការគ្រប់គ្រងឯកសារបានប្រចើនសម្រាប់ការងារហិរញ្ញវត្ថុ សិក្សា ឬការងារជាន់មេ។

29. ເຕີ້ມື້ເຫດຜະນຸໃຈເປີດຕິດໜີ່ແລງ (Impress)?

ចំ៖ កម្មវិធីពិត៌រណ៍ (Impress) ជាកម្មវិធីមួយដែលអាចចែនស្តាយសម្រាប់ធ្វើការបង្ហាញផ្សេងៗ។ ជាមួយកម្មវិធីពិត៌រណ៍អាចជាក់ចែននាថ្មីរក្សា ជាក់ជាសម្រេង កំណត់ដំណឹងជាស៊សាយ និងកំណត់ការបញ្ចាំងស្តាយជាដើម។

30. តើអ្វីទៅជាកម្មវិធីព័ន្ធ (Draw)?

ចំនួនក្នុងគម្រោង (Draw) ជាកម្មវិធីមានខ្លួនរបស់គ្មាន សម្រាប់ទ្វាយកត្តិវិញ គម្រោង គឺជាគ្រប់គ្រង់ពាណិជ្ជកម្ម ដែលអាចបង្កើតឡើងជាអំពីរបាយការណ៍ និងការរៀបចំប្រព័ន្ធដែលមានភាពសម្រាប់ប្រើប្រាស់បាន។ ក្នុងការគម្រោង គម្រោង គឺជាកម្មវិធីដែលបានបង្កើតឡើងជាអំពីរបាយការណ៍ និងការរៀបចំប្រព័ន្ធដែលមានភាពសម្រាប់ប្រើប្រាស់បាន។

31. ចូរប្រែងពេលវេលាភាសាគ្មានកម្មិតក្នុងចំហេ (Open Soft) និងកម្មិតបិទក្នុង (Close Soft)។

- កម្មវិធីកូដចំហា (Open Source) គឺជាកម្មវិធីរបស់សហគមន៍អ្នកស្ថិតិថានា នៅលើពិភពលោកបានបង្កើតឡើងដើម្បី ចែកចាយឲ្យអ្នកប្រើប្រាស់ទាំងអស់ប្រើកដោយសេវា ស្របច្បាប់ និងកំពុតគិតផ្តើលើសិទ្ធិនៃការប្រើប្រាស់កម្មវិធី។ ឧទាហរណ៍៖ ប្រព័ន្ធប្រតិបត្តិការលើនុច (Linux) ប្រព័ន្ធប្រតិបត្តិការលើនុចភាសាជាម (OpenSUSE) កម្មវិធីការិយាល័យ OpenOffice កម្មវិធីអុនធីណិក មេខលា (Mekhala) កម្មវិធីអុមែល មយុរា (Moyura) ។
  - កម្មវិធីបិទកូដ គឺជាកម្មវិធីដែលអ្នកប្រើប្រាស់ចំណាយសុយ៉ាងប្រឹងប្រឹងការទិញសិទ្ធិប្រើប្រាស់ពីក្រុមហ៊ុនដែលបានបង្កើតដើម្បីយកមកដំឡើង និងប្រើប្រាស់លើកកុំព្យូទ័របស់អ្នកបាន ហើយអ្នកត្រានសិទ្ធិចែកចាយដោយត្រានការអនុញ្ញាតពីម្នាស់ កម្មសិទ្ធិ បុម្ភាស់ដើមឡើយ។ ឧទាហរណ៍ កម្មវិធីរបស់ក្រុមហ៊ុនម៉ែក្រសុហ្ម (Microsoft) ដែលមានជូចជាឌ Ms

Windows, Ms Office,... កម្មវិធីរបស់ក្រុមហ៊ុន អាជីវិត (Adobe) មានផ្លូវចង្វារ Adobe Photoshop, Adobe Reader, Adobe Illustrator,.....។

32. តើអ្នកមួយនឹងធ្វើការណា ?

ចំ៖ កម្មវិធីកំពុងរភាសាអ្វីរ តើជាកម្មវិធី ដែលបកប្រើបកដឹកជញ្ជូនចំណាំ មានគុណភាពប្រើប្រាស់ខ្លស់អាចប្រើបង្កើរការបំណង
ដែលអ្នកប្រើមិនចាំបាច់ណាយឆ្លាត់ទិញអាជ្ញាប័ណ្ឌ បុសិទ្ធិប្រើប្រាស់។

33. អីទេតាមីនធិណិត ?

ចំណាំ អុនធីលាកទិត្យបាយទំនាក់ទំនង និងថែករំលែកព័ត៌មានដ៏បំផុតនៅក្នុងពិភពលោក។

34. តើអីនធិ៍ណិតជាល់ច្បាស់សេវាកម្មអីខ្លះ?

ចំណាំ អីនធិ៍ណីកិត្យលំច្បាស់សៀវភៅកម្មុជ្រដា

- អីម៉ែល (E-mail)
  - ព័ត៌មាន (Information)
  - ការធំដែកកម្មណ៍ (Chat)
  - ការទិញ/លក់តាមអីនធីណិត (Shopping)
  - ការសិក្សាតាមអីនធីណិត (E-Learning)
  - កម្មវិធីផែងចាយ (Program)

35. នៅក្នុងស្ថាប័នមួយធ្វើការពេលណាង (Network) តើការពេលណាងនេះបានផ្តល់គុណសម្រាកីអើខ្លះដល់ស្ថាប័ន ?

ចំណាំ ការរៀបចំបណ្តុះបណ្តាល (Network) បានផ្តល់គុណភាពម្បញ្ញត្តិដូចស្មាន ជូន ដូចជា :

36. ເກີ້ເຊົາຕັກມໃຫຍໍເກຣດບ່ອນຕ (Web Browser)? ແກ້ໄຂຕາງດໍາ

ចំណាំ កម្មវិធីក្រកបណ្តាល (Web Browser) គឺជាកម្មវិធីសម្រាប់បើកមើលព័ត៌មាននៅលើបណ្តាលអីនធីភាគ ហើយអាចស្វែងរកព័ត៌មានដែលអាចបើកចាស់បានចុចក្រលក។ កម្មវិធីនេះមានដូចជា កម្មវិធី មេខាង (Firefox កាសាំខែ), Google Chrome,

Internet Explorer, Safari ។

37. អ្នកទេសចរណ៍មិនដឹង (Firefox)?

ចំនាំ កម្មវិធីមិនដឹង (Firefox) គឺជាកម្មវិធីអុនធីលើក ដែលស្ថានុពលមួយប្រភេទដែលមានចំនួនប្រចាំខែត្រូវដែលបានដោះស្រាយឡើង នៅលើប្រព័ន្ធអុនធីលើក បានរហូត និងមានសុវត្ថិភាពខ្ពស់។ កម្មវិធីនេះបានបង្កើតឡើងឡើងក្នុងកម្មវិធី Firefox។

38. តើអ្នកទេសចរណ៍កំណែលូរញ្ញវត្ថុ (Web Page)?

ចំនាំ ទំនាក់របណ្ឌាល (Web Page) គឺជាដំឡើងទ្វាយដែលប្រមូលផ្តើលប្រណ្ឌាលអុនធីលើក។

39. តើអ្នកទេសចរណ៍កំបន់របណ្ឌាល (Web Site)?

ចំនាំ កំបន់(Web Site) គឺជាកំបន់បណ្ឌាលរបស់ស្ថាបនណាមួយដូចជា រដ្ឋាភិបាល អង្គការ ក្រសួង មហាផ្ទៃទេសចរណ៍ និងសម្រាប់ជាកំបង្ហាល់ព័ត៌មាននៅលើប្រព័ន្ធអុនធីលើក។

40. អ្នកទេសចរណ៍ www និង URL ?

ចំនាំ - www គឺជាតារក្សាកត់របស់ World Wide Web ហើយអក្សរកត់នេះជាការក្នុងមួយដែលប្រើសម្រាប់ជាកំណើនអាសយដ្ឋានកំបន់បណ្ឌាលដែលអ្នកអាចប្រើបាន នៅក្នុងប្រព័ន្ធអុនធីលើក ដើម្បីធ្វើការទេសចរណ៍ព័ត៌មាននៅលើអុនធីលើក។
- URL គឺជាតារក្សាកត់របស់ Uniform Resource Locator។ ទំនាក់របណ្ឌាលដែលគឺជាប្រព័ន្ធដែលអ្នកចង់ប្រើបានទីតាំងរបស់ខ្លួននិងឈ្មោះខ្លួន ហើយ URL។

41. អ្នកទេសចរណ៍ Gmail?

ចំនាំ Gmail គឺជាសេវាកម្មសំបុត្របណ្ឌាល បុរីម៉ែលតែតិចថ្មីរបស់ Google ការងារប៉ុណ្ណោះនូវការបង្កើតឡើងនៅក្នុង Google+ ដែលមានលក្ខណៈដូចនេះ Facebook ដើម្បី។

42. ហេតុអ្នកទេសចរណ៍បានបង្កើតឡើងប្រព័ន្ធនេះ Gmail?

ចំនាំ ជាបង្កើតឡើងប្រព័ន្ធនេះ Gmail បាន៖

- មានសុវត្ថិភាព, Spam តិចតូច និងតែតិចថ្មី
- ស្ថាបនការងារបានលើវិន
- អាចដែងកម្មវិធីឡើង
- មានប្រព័ន្ធបាន
- មានទំហំរហូតដល់ 15 GB នៅក្នុង Google Drive
- រក្សានេះការងារបានរហូត
- គណនី Gmail អ្នកអាចចូលប្រើសេវាកម្មជាប្រចើនដូចជា YouTube, Google Drive, Google Plus, Google Calender, Facebook, Instagram,....
- មានសមត្ថភាពអាចទ្វាយដោយកម្មវិធីផ្សេងៗពី Google Play Store

43. អ្នកទេសចរណ៍មិនមែនមួយ?

ចំនាំ កម្មវិធីមួយ គឺជាកម្មវិធីអុនធីដែលការសំខ្លួនរកកតិកថ្មីមួយ ដែលអ្នកអាចប្រើសម្រាប់ធ្វើការទូទៅសារ បញ្ជីសារ ផ្តើមឈាម សារ ហើយកំណើនដោយប្រព័ន្ធនេះ File ផ្សេងៗទៀតយើងមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។

44. អាសយដ្ឋានអីម៉ែល ?

ចំណាំ អាសយដ្ឋានអីម៉ែល គឺប្រព័បុទ្ធឌាកាសយដ្ឋានផ្ទះបុត្រូលម្មាក់ទៅដើរ។ ហើសិនអ្នកចង់ធ្វើសារទៅកាន់នរណាម្មាក់ អ្នកត្រូវបំពេញ អាសយដ្ឋានរបស់អ្នកទៅលើពាណិជ្ជកម្ម មុនពេលអ្នកធ្វើចេញ ទីបន់ទៅដើលអ្នកទៅលើ។

45. តើបណ្តាល់យោងមានប្រភេទ ? ចូររួមរប់ប្រមូលនៃទំនួនយោង ?

ចំណាំ បណ្តាល់យោង ៣ ប្រភេទ មានដូចជា៖

- **បណ្តាល់យោទ្ធិចត្រីនិច :** ជាបណ្តាល់យោ ដែលមានឯកសារសំបុរឈប់ហើយទៅលើខ្លួន ដែលត្រូវបានប្រើបាយដើម្បីបង្កើត និងប្រើបាយស្ថាបនក និងស្ថាបនកមេដី អាចមែនបានត្រប់ទីកន្លែង តាមរយៈខ្លួន ឬប្រើបាយបណ្តាល់យោទ្ធិចត្រីនិច ចំណាយពេលតិចក្នុងការស្វែងរក ហើយឯកសារក្នុងការប្រើបាយ។
- **បណ្តាល់យោបុរាណ :** គឺជាបណ្តាល់យោដែលឯកសារត្រូវបានរក្សាទុកក្នុងបន្ទប់មួយ ហើយឯកសារត្រូវបានរក្សាទុកដោយបានប្រភេទ ហើយមានក្នុងសម្រាប់ជាក់សៀវភៅ និងមានកែវីសម្រាប់អង្គុយអាន និងមានការត្រប់ត្រង់ឯកសារដោយសរស់ដី កណ្តាលការខ្សោយ និងសងសៀវភៅ និងមានចំណុចសៀវភៅក្នុងបណ្តាល់យោបុរាណ។
- **បណ្តាល់យោទំនួន :** គឺជាបណ្តាល់យោដែលឯកសារត្រូវបានរក្សាទុកក្នុងបន្ទប់មួយ ហើយឯកសារត្រូវបានរក្សាទុកដោយបានប្រភេទ ហើយមានក្នុងសម្រាប់ជាក់សៀវភៅ និងមានកែវីសម្រាប់អង្គុយអាន និងមានការត្រប់ត្រង់ឯកសារដោយការខ្សោយ និងសងសៀវភៅ តាមការត្រូវបានកត់ត្រាដោយកំណើទៅ ឬ គ្រឿងអេទ្ធិចត្រីនិច ដែលមានភាពនាយក្រុមក្នុងការត្រប់ត្រង់។

46. តើបណ្តាល់យោទ្ធិចត្រីនិច (E-Library) មានសារប្រយោជន៍អីខ្លះ ? សម្រាប់ការសិក្សា ?

ចំណាំ បណ្តាល់យោទ្ធិចត្រីនិច (E-Library) មានសារប្រយោជន៍សម្រាប់ការសិក្សា មានដូចជា៖

- នាយក្រុមស្ថាបនកសារ
- មានភាពនាយក្រុមស្ថាបនកសារ
- មានឯកសារសំបុរឈប់
- ឯកសារក្នុងបន្ទប់មួយ
- នាយក្រុមមេដី មេដីបានត្រប់ទីកន្លែង ត្រប់ពេលវេលា ពេលមានអីនិងធីណិតិ
- អាចដោះស្រាយត្រូវបានប្រើបាយបាន
- កាត់បន្ទយការចំណាយក្នុងការទិញឯកសារ
- ឯកសារមានលក្ខណៈខ្ពស់ខ្លួន
- នាយក្រុមក្នុងការចំណាយទៅកាន់មិត្តភកិ
- សិស្សអាចស្វែងរកបានទាន់ពេលវេលា
- ធ្វើឲ្យសិស្សយល់ច្បាស់លក្ខណៈខ្លួន ឬប្រើបាយសាស្ត្រ

47. តើខ្លួន បច្ចេកវិទ្យា ព័ត៌មាន និងសារគមនាគមន់មានអីខ្លះ ?

ចំណាំ ខ្លួន បច្ចេកវិទ្យា ព័ត៌មាន និងសារគមនាគមន់មានដូចជា៖ ទូរស័ព្ទ, កុំពូទ័រ, វិទ្យា, ម៉ាញ្ញា, ទូរទស្សន៍, iPad, iCom radio, Smart watch, CD Player, ...។

48. តើកម្មវិធីការឃាល់យោងកម្មវិធីអ្នខេះ ?

ចំណាំ OpenOffice.org កម្មវិធីការឃាល់យោងយោបស់ខ្មែរ Microsoft Office ជាកម្មវិធីការឃាល់យោបស់ ក្រុមហ៊ុន Microsoft។

OpenOffice.org មាន

- ស្ថិកវិភាគ (OpenOffice.org Writer)
- នច្ចន់ (OpenOffice.org Calc)
- ពិតារណា (OpenOffice.org Impress)
- គំនូរ (OpenOffice.org Draw)
- មូលដ្ឋានទិន្នន័យ (OpenOffice.org Base)
- និច្ចនូយមន្ត (OpenOffice.org Math)

Microsoft Office មាន

- Microsoft Word
- Microsoft Excel
- Microsoft Power Point
- Microsoft Access
- Microsoft Publisher
- Microsoft Paint
- Microsoft Equation

49. តើកម្មវិធីបណ្តាញសង្គមមានអ្នខេះ ? ចូររៀបក់ យ៉ាងតិចឡានចោ។

ចំណាំ កម្មវិធីបណ្តាញសង្គមមានដូចជា : Facebook, Instagram, Telegram, Line, Twitter, Snapchat, YouTube, Blog,

...។

50. អ្នទៅជា Web 2.0 ?

ចំណាំ Web 2.0 គឺជាបច្ចេកវិទ្យាជំនាន់ដើម្បីនឹងអុំណុំជីវិត ដែលអ្នកប្រើមានការងាយស្មួល ក្នុងការចូលទៅកាន់ពិភពលោកព័ត៌មាន ដើម្បីការទំនាក់ទំនង ការសហការ ការចែករំលែកផន្លាត់ និងចំណោះដើម្បីរៀបចំការងាយ នៅលើបណ្តាញអុំណុំជីវិត។

51. តើការបច្ចន់ព័ត៌មានពីខែករណ៍ទៅខែករណ៍មួយមានប័ណ្ណានប្រកែទេ ? (Data Communication)

ចំណាំ ការបច្ចន់ព័ត៌មានមានច្បាស់ខាងក្រោម៖

- Local Communication : គឺជាការធ្វើការទំនាក់ទំនងរៀងខែករណ៍ពីរ បុរីនិងដែលនៅលើបណ្តាញព័ត៌មានមួយ មានទីតាំងបន្ទាប់មួយ អាគារមួយ បុរីនិងតែមួយ ជាមួយគ្នា។
- Remote Communication : គឺជាការធ្វើការទំនាក់ទំនងរៀងខែករណ៍ពីរ បុរីនិងដែលស្ថិតនៅទីតាំងផ្សាយពីគ្នា ហើយនៅ ក្នុងប្រព័ន្ធនេះគឺជាមួយ Modems សម្រាប់បច្ចន់រលកសញ្ញាតី Digital to Analogues ឬ Telephone line នៅលើ Remote Modems ដើម្បីបន្ថែមនូវ Analogues signal ពីប្រព័ន្ធពេលនៅលើ Telephone line ទៅ Digital signal ដែលបានប្រើប្រាស់ដោយកំណ្យទៅ។

52. តើអីទៅជាទូននីយ (Data)?

ចំណាំ Data សំដើរិលអើវដិលកេតមានទទួលភូងក្នុងទំនាក់ទំនងដូចជា Picture, Voice, Character, Number, Symbol, Message, Information, Signal។

53. ហេតុអីពានជាយើងត្រូវបែបត្រូវនៃសម្រាប់ធ្វើការរបៀប?

ចំណាំ ពានជាយើងត្រូវបែបត្រូវនៃសម្រាប់ធ្វើការរបៀប:បែបត្រូវនៃមានលេវីនធានាសរសរដែល ហើយមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ដូចជា:

- ធ្វើការពានលេវីន និងត្រឹមត្រូវប្រើបាត់លាក់លាក់ជាន់
- អាចបែបផ្តើកព័ត៌មានមួនទៀតក្នុងនកសារធ្វើដែល
- អាចធ្វើការគណនាបានត្រឹមត្រូវ និងជាក់លាក់
- អាចកែអភ្លាតវិនិច្ឆ័យនៃការសរស់រាយ
- អាចធ្វើការដែលមិនមានលក្ខណៈជំនាញទៅទៀត
- អាចធ្វើការដែលមិនមានលក្ខណៈជំនាញទៀត
- អាចធ្វើការចម្លាយបានប្រើន និងកំណែធ្វើដែលអ្នកចង់បាន
- អាចចែរក្រារ និងផ្តល់នកសារធ្វើដែលល្អ និងមានរហូប
- អាចធ្វើសារ និងភ្លាប់នកសារធ្វើដែលល្អ នៅតាមរយៈបាយ
- អាចស្រួលរកព័ត៌មានដែលអ្នកត្រូវការពានយ៉ាងលេវីនទាន់ចិត្ត

54. តើកំពុទ្ធរលើក (Desktop) និងកំពុទ្ធរយុវជន (Laptop) ជាដី?

ចំណាំ - កំពុទ្ធរលើក (Desktop) គឺជាកំពុទ្ធរដែលគេប្រើដោយជាក់លើកឱ្យជានិច្ច។ អ្នកមិនអាចយកវានៅតាមខ្លួនដើម្បីប្រើបាស់ត្រូវកំណែនបាននៅទៅ ហើយភាពានចូលរួមប៉ុណ្ណោះដូចជាអគ្គិសនីទេ វាប្រើ Power Supply សម្រាប់ផ្តល់អគ្គិសនីដែលបានត្រូវប់ ទន្លេអគ្គិសនីទី ឲ្យប៉ែន។

- កំពុទ្ធរយុវជន (Laptop) ជាកំពុទ្ធរដែលអាចចល់តាមបុជាក់តាមខ្លួនសម្រាប់ប្រើបាស់ត្រូវកំណែនបាន ហើយភាពានចូលរួមប៉ុណ្ណោះដូចជាអគ្គិសនីដើម្បីទ្រូវកំពុទ្ធរដែលការ។

55. តើអីនិណិត (Internet) ផ្តល់សេវាកម្មអីខ្លះ?

ចំណាំ អីនិណិត (Internet) ផ្តល់សេវាកម្មដូចជា :

- ផ្តល់ព័ត៌មាន ចំណែក:ដឹងនិងការសិក្សាបែនក្នុងសូត្រ
- ទំនាក់ទំនង និងថែករំលែក
- ផ្តល់ព័ត៌មានទំនាក់ទំនង អាសយដ្ឋាន និងផែនទី
- សេវាកម្មជាតារ សេវាកម្មបង្កើតយបគ្រ និងទិញទំនួល
- លក់ផលិតផល និងអាចស្រួលរកលួយ
- ធ្វើការបែបសហការ ធ្វើការងារផ្សេងៗទុកទាំងបិតកណ្តាល
- វិភាគទានរលើកប្រាយកម្មិម្យយ

- កម្មាន
  - ប្រើសភាកម្មអីនធិណិត សម្រាប់ភ្លាប់ទៅខេត្តករណ៍ដើម្បីងាយស្រួលប្រើប្រាស់
  - ផ្ទុកទិន្នន័យ
  - សម្រាប់ជំនួយ

56. អីទៅជាអីម៉ែល (E-mail)?

ចំ៖ អីមែល (E-mail) គឺជាសារអេឡិចត្រូនិចដែលធ្វើរាល់ក្នុងពេលវេលាដែលបានទៅអ្នកណាម្នាក់តាមរយៈប្រព័ន្ធអីនធីណិត ហើយសារផ្តើមជាអតិថជនបច្ចុប្បន្ន ប្រភព File ជានៅម។

57. ចូរនិយាយពីប្រព័ន្ធនាំណែកការបេស់អូម៉ែល ?

ចំ៖ ដំណើរការអុំមែល នៅពេលអ្នកណាម្នាក់ធ្វើសារបុសំបុត្រឡានរណាម្នាក់ទេ ព័ត៌មាន ដំបូងសារបុសំបុត្រនោះវាគ្រែងផ្តល់នូវការ ម៉ាសីនបម្រី ឬ ម៉ាសីនមេធ្វើការស្អែងរកនឹងរក្សាទុកសារ បុសំបុត្របស់អ្នកដែលត្រូវបានគេធ្វើឡើ ហើយម៉ាសីនបម្រីធ្វើការ ត្រួតពិនិត្យមើលសារ បុសំបុត្រនោះត្រូវហើយប្រចាំថ្ងៃ ហើយត្រូវហើយម៉ាសីនបម្រីធ្វើការនៃម៉ាសីនអ្នកបានត្រូវធ្វើឡើ ហើយអ្នកដែលទទួលសារ បុសំបុត្រត្រូវធ្វើព័ត៌មានរបស់ខ្លួនឡើម៉ាសីនបម្រី។

58. អ្នកដឹងពីរបាយរបៀបការ (Photoshop)?

ចំ៖ កម្មវិធីរចនាសាស្ត្រ (Photoshop) គឺជាកម្មវិធីមួយដែលត្រូវបានប្រើសម្រាប់រចនា និងកែលំអភិបាទ កាត់ស្តីបាន និង បែងចែក ពីរចនាសាស្ត្រ ដូចជាអំពីការផ្តល់ព័ត៌មាន ឬការរំភេទការងារ។

59. តើកម្មវិធីចែនរបាយ (Photoshop) មានសារៈប្រយោជន៍អីខេះចំពោះការសិក្សា ?

ចំណាំ កម្មវិធីរចនាប្រភព (Photoshop) មានសារ៖ ប្រយោជន៍ចំពោះការសិក្សា មានជូនជាតិ

- Book cover page design
  - Business card design
  - iPhone apps design
  - Image background removal
  - Logo design
  - Photo editing
  - UI design

60. តើអ្វីទេជាបច្ច (Folder) ?

ចំណាំ ចំណាំ (Folder) គឺជាប្រព័នានដែលមានពណ៌រូបភាព មិនទេត្រូវបានចាត់បន្ថែម បុច្ចតាក់អីមួយ ដែលយើងអាចប្រើបាសម្រាប់ផ្តើមទិន្នន័យភ្លាមកំណត់ទៅ។

61. ពីអ្វីទៅប្រកាសគាលបេសកំណើនទៅ ?

ចំណាំ ប្រព័ន្ធគោលរបស់កំពុងទៅ គីតាប្រព័ន្ធលេខដែលប្រើប្រាស់នៅក្នុងប្រព័ន្ធកំពុងទៅ។ នៅក្នុងប្រព័ន្ធកំពុងទៅគីតាប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធគោលពីរ (Binary Number System) ដែលមានគិតីលេខ ពោលគីតី លេខ ០ និងលេខ ១។

- លេខ ០ តំណាងឡ្វសៀវភៅ កុងតាក់បិទ (Off, Turn off, Switch off,.....)
  - លេខ ១ តំណាងឡ្វសៀវភៅ កុងតាក់បើក (On, Turn on, Switch on,.....)

62. ពីខ្លួនគ្នានំយប់សំកុរួចរោងអ្នកខ្លះ?

ចំណាំ នាក់ជូនការងារប្រព័ន្ធឌាន់ខ្លួន

- Binary digit (Bit)
  - Byte (Byte)
  - Kilobyte (KB)
  - Megabyte (MB)
  - Gigabyte (GB)
  - Terabyte (TB)

8Bit = 1 byte

1024 byte = 1 Kilobyte

ព័ត៌មានមូលដ្ឋាន 1024 លើកលែងព័ត៌មាន តិចប៉ុណ្ណោះ តិចទៅ byte តិច 8។

63. जुलाई

- Sum( ) ជាអបមណ្ឌប្រើសម្រាប់ធ្វើការគណនាករដូលបុកទិន្នន័យក្នុង Cell ។ មានរបមណ្ឌ =Sum(ចំនួន១; ចំនួន២)
  - Rank() ជាអបមណ្ឌប្រើសម្រាប់ធ្វើការគណនាករចំណាត់ថ្នាក់។ មានរបមណ្ឌ =Rank(តម្លៃ; ទិន្នន័យ; ប្រភេទ)
  - Count() ជាអបមណ្ឌប្រើសម្រាប់ប្រើសម្រាប់រាយការបែងចែក Cell ដែលរាយការបែងចែក Cell ដែលផ្តល់ទិន្នន័យលេខ។ Counta() ជាអបមណ្ឌប្រើសម្រាប់រាយការបែងចែក Cell ទាំងអស់នៃអក្សរ។ មានរបមណ្ឌ =Count(ចំនួន១; ចំនួន២;.....)
  - Mod() ជាអបមណ្ឌប្រើសម្រាប់គណនាករសំណាល់នៃការរំចែក។ មានរបមណ្ឌ =Mod(តំណាងចែក; តូចចែក)
  - If() ជាអបមណ្ឌប្រើសម្រាប់គណនាទៅតាមលក្ខខណ្ឌ។ មានរបមណ្ឌ =If(សាកលវង់; នៅ:_តម្លៃ; ហើយពីនៅ:សោរ_តម្លៃ)
  - Average() ជាអបមណ្ឌប្រើសម្រាប់គណនាករមធ្យោមភាព។ មានរបមណ្ឌ =Average(ចំនួន១; ចំនួន២; .....)
  - Max() ជាអបមណ្ឌប្រើសម្រាប់គណនាករកតម្លៃលេខដែលធំជូន។ មានរបមណ្ឌ =Max(ចំនួន១; ចំនួន២; .....)
  - Min() ជាអបមណ្ឌប្រើសម្រាប់គណនាករកតម្លៃលេខដែលកតចបំជូន។ មានរបមណ្ឌ =Min(ចំនួន១; ចំនួន២; .....)

64. អ្វីទៅជា Window Explorer?

ចំណាំ Window Explorer គឺជាកម្មវិធីសម្រាប់គ្រប់គ្រង និងរួករកប្រព័ន្ធនូវកសារទាំងអស់ដែលមានក្នុង Hard Drive បន្ថែមទាំងនេះ

65. តើ Firewall ជាដី?

ចំណាំ Firewall គឺជាបច្ចនាសម្ព័ន្ធមួយដែលបានចែនឡើងដើម្បីការពារ ការប្រាកតចូលពីខាងក្រោមដោយត្រានការអនុញ្ញាត ហើយ បណ្តាញឯកជនណាមួយ។ យើងអាចអនុវត្ត Firewall ទាំងផ្លូវកន្លែងបន្ថែម (Hardware ជូចជា Mikrotik, Cisco Asa, ...) និងរួមបញ្ចូលកម្មវិធី Software បុករួមបញ្ចូលទាំងពីរ។ Firewall ការពារអ្នកប្រើ Internet ដែលមិនមានការអនុញ្ញាតពីការចូល ហើយបណ្តាញកជនដែលភាប់ Internet និង Intranet។

66. ពីរដែលមែនដើរបានសាយទ្វាត់អ្នកដែល ?

ចំណាំ របៀបបញ្ចាំងសាយទ្វារោកស៊ា យើងត្រូវ និង សិស្សជួនយ បញ្ចាំងសាយ - បញ្ចាំងសាយ។

67. តើកម្មវិធីកំណត់រោងប៊ន្ទានប្រភេទ ? អីខែ ? ចូលនូវលា

ចំណាំ កម្មវិធីត្រូវបានពិនិត្យក្នុងរដ្ឋបាល និងក្នុងចំណាំ

- កម្មវិធីកុដចំហា (Open Source) គឺជាកម្មវិធីរបស់សហគមន៍អ្នកស្តីគ្រប់គ្រងទូទាត់នានា នៅលើកិត្តិកណែនាំបង្កើតឡើងដើម្បី ចែកចាយឲ្យអ្នកប្រើប្រាស់ទាំងអស់ប្រើបាយសេវា ប្រុបច្បាប់ និងកតគិតផ្ទៃលើសិទ្ធិនៃការប្រើប្រាស់កម្មវិធី។ ឧទាហរណ៍៖ ប្រព័ន្ធប្រតិបត្តិការលីនុ (Linux) ប្រព័ន្ធប្រតិបត្តិការលីនុកាសាខ្មោះ (OpenSUSE) កម្មវិធីការិយាល័យ OpenOffice កម្មវិធីអីនិណិត មេខាតា (Mekhala) កម្មវិធីអីមេល មយុរា (Moyura) ។
- កម្មវិធីបិទកុដ គឺជាកម្មវិធីដែលអ្នកគ្រួចំណាយលូយយ៉ាងប្រើប្រាស់ការទិញសិទ្ធិប្រើប្រាស់ពីក្រុមហ៊ុនដែលបានបង្កើតដើម្បីយកមកដំឡើង និងប្រើប្រាស់លើកកំណើនរបស់អ្នកបាន ហើយអ្នកត្រានសិទ្ធិចែកចាយដោយត្រានការអនុញ្ញាតពីម្នាស់ កម្មសិទ្ធិ បុមាស់ដើម្បីរួម។ ឧទាហរណ៍ កម្មវិធីរបស់ក្រុមហ៊ុនម៉ែក្រុសូហ្ម (Microsoft) ដែលមានដូចជា Ms Windows, Ms Office,... កម្មវិធីរបស់ក្រុមហ៊ុន អាជីវិត (Adobe) មានដូចជា Adobe Photoshop, Adobe Reader, Adobe Illustrator,.....។

68. ដើម្បីសម្រេចទិញកំណើនរួមយក្រឹងកៅអ្នកក្រុវិគិតលើអ្នកខ្លះ៖ ?

ចំ៖ ដើម្បីសម្រេចទិញកំណើនរួមយក្រឹងកៅអ្នកក្រុវិគិតប្រកែវការងារក្រុវិគិត៖

- RAM (ទំហំផ្ទុក)
- CPU (លេវីន)
- Hard Disk (ទំហំផ្ទុកនៃ Storage)
- ដំនាន់ (ដំនាន់ទិប័ន្ទាន)
- VGA (VGA ជាចំប្រាប់)

69. តើប្រកខាងក្រោមនេះប្រកណានខ្លះប្រើប្រាស់សម្រាប់ភ្នាប់ពីខ្សោយម៉ាសីនចតខិតិថលទៅកំណើនទៅ ?

ចំ៖ ប្រកណានដែលប្រើប្រាស់សម្រាប់ភ្នាប់ពីខ្សោយម៉ាសីនចតខិតិថលទៅកំណើនទៅ គឺ ប្រក USB (USB Port)។

70. ចូរប្រាប់ពីណែនាំណូអក្សរយុទ្ធឌីជីថានេះខ្លះ ?

ចំ៖ ណូអក្សរយុទ្ធឌីជីថានេះខ្លះមានប្រើប្រាស់ប្រចាំខែ៖

- Khmer OS
- Khmer OS Battambang
- Khmer OS Bokor
- Khmer OS Content
- Khmer OS Fasthand
- Khmer OS Moul
- Khmer OS Moul Light
- Khmer OS Siemreap
- Khmer OS System .....

71. តើប្រព័ន្ធប្រតិបត្តិការបស់កំណើនរួមយក្រឹងកៅអ្នកបានប្រកែវ ? ឧទាហរណ៍បញ្ជាក់ ? អ្នកខ្លះ៖ ?

ចំ៖ ប្រព័ន្ធប្រតិបត្តិការបស់កំណើនរួមយក្រឹងកៅអ្នកបានប្រកែវ ដូចជា : Microsoft Windows, Mac OS X, Linux, Sun Solaris, ...។

72. តើមេពេកកំណើនរួមយក្រឹង ? តើការងារប្រព័ន្ធឌីជីថានេះខ្លះ ? ពីរដែលមិនបានប្រើប្រាស់អ្នកងារប្រព័ន្ធឌីជីថានេះ ?

- ចំ៖ - មេហោតកំពុទ្ធដែលធ្វើឡើងដោយប្រព័ន្ធផ្លូវកម្មវិធីមួយចំនួនដែលយើងប្រើប្រាស់ក្នុងកំពុទ្ធរបស់យើងមិនអាចធ្វើប្រព័ន្ធផ្លូវកម្មវិធីនោះយើងបានបានល្អ បើធ្វើឡើកម្មវិធីនោះយើងបានបានល្អ និងធ្វើឡើកំពុទ្ធរបស់យើងជំណើរការយើត និយប់ជំណើរការ។
- រាយការណ៍ចូលមកកំពុទ្ធទាមរយៈការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធអុនធិ៍ណិតក្នុងការ Download ដែលកម្មវិធីខ្លះមានមេហោត ការប្រើប្រាស់ខែករណីមួយចំនួនក្នុងការធ្វើការជាក្រុមប៉ាមួយកំពុទ្ធដូចជា Flash និងធម៌រយៈឯកសារមួយចំនួនទេ។
  - ដើម្បីកំពុទ្ធដែលមេហោត យើងត្រូវប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធផ្លូវកម្មវិធីដែលមិនស្ថាល់មកប្រើប្រាស់ ជាតិសសត្វរប្រើប្រាស់កម្មវិធីមួយចំនួនក្នុងការចាប់មេហោត មានជូចជា Bitdefender Antivirus Pro, Norton Antivirus, ESET NOD32 Antivirus, Webroot SecureAnywhere AntiVirus, Kaspersky Antivirus, Panda Antivirus, AVG Antivirus, Avast Antivirus, Avira Antivirus, ... បើកម្មវិធីជាថ្មីនទៀតដែលទាក់ទងក្នុងការការពារមេហោត។

73. តើបច្ចេកវិទ្យា ព័ត៌មាន និងសារគមនាគមន់មានប៉ុន្មានប្រភេទ ? អ្នកដឹង ?

ចំ៖ ចេញផ្សាយ ព័ត៌មាន និងសារគមនាគមន់មាន ៥ ប្រភេទ ជូចជា៖

- វិទ្យា (Radio)
- ទូរសព្ទ (Television)
- ទូរស័ព្ទ (Telephony)
- កុំពុទ្ធដែលបានប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធផ្លូវកម្មវិធីក្នុងខែករណីដែលយើងកំណុងពេលវេលាបានប្រើប្រាស់។
- អូនធិ៍ណិត (Internet)

74. ចូរចូរអត្ថន៍យោនពាក្យ Download និង Upload។

ចំ៖ - Download ជាការទាញយកឯកសារប្រព័ន្ធដូចជាក្នុងខែករណីដែលយើងកំណុងពេលវេលាបានប្រើប្រាស់។
- Upload ជាការបញ្ចប់ឯកសារប្រព័ន្ធដូចជាក្នុងខែករណីដែលយើងកំណុងពេលវេលាបានប្រើប្រាស់។

75. តើអង្គចងចាំ (Memory) ថ្លែងទៅប៉ុន្មានប្រភេទ ? អ្នកដឹង ?

ចំ៖ អង្គចងចាំ (Memory) ថ្លែងទៅ ២ ប្រភេទ ជូចជា៖

- Primary Memory : SRAM, DRAM, DRDRAM (RAM : Random Access Memory)
- Secondary Memory : PROM, EPROM, EEPROM (ROM : Read only Memory)

76. តើធ្វើកម្មយុទ្ធសាស្ត្រ ដែលជាអ្នកគេបានប្រព័ន្ធដែលបានប្រើប្រាស់កំពុទ្ធដែរ ?

ចំ៖ ធ្វើកម្មយុទ្ធសាស្ត្រ ដែលជាអ្នកគេបានប្រព័ន្ធដែលបានប្រើប្រាស់កំពុទ្ធដែរ គឺ CPU ។

77. តួនាទីរបស់ ROM តុងកំពុទ្ធដែរ ?

ចំ៖ តួនាទីរបស់ ROM តុងកំពុទ្ធដែរមានតួនាទីសម្រាប់តែអាជីវកម្មប៉ុន្មាន (only read) ។ (ទិន្នន័យត្រូវបានរក្សាទុក ទៅបីជាកំពុទ្ធដែរបិទកំដៅយ៉ា

78. ការខ្សោត្រាកេណេអក្សរាពាហ័រ (Limon, ABC, ... និងក្នុងអក្សរាពាហ័រ) ?

ចំ៖ ការខ្សោត្រាកេណេអក្សរាពាហ័រ (Limon, ABC, ... និងក្នុងអក្សរាពាហ័រ) ៖

- ក្នុងអក្សរាពាហ័រ (Limon, ABC,...) ៖ ប្រើ Shift + Ctrl សម្រាប់ជាក់ដើង ហើយវាយអត្ថបទ (ពីធ្វើឡើងទៅ ការរៀបចំអក្សរាពាហ័រ ស្រប់មុន) ។

- យុនីកូដខ្មែរ ៖ ប្រើសញ្ញា នៅតង់ត្រាប់ចុច J សម្រាប់ជាក់ធីង ហើយវាយអក្សរតាមការប្រើកប មានត្រាប់ចុចនៅលើភាតុចត្តិថាងទ្វស៊ែនុមួយ ហើយការវាយគឺត្រូវវាយពីរដៃមុនស្រែ (វាយតាមការប្របក) ការវាយមានលក្ខណៈលើវិនាទា Limon។

79. តើអ្វីទៅជា Bios?

ចំណាំ BIOS (Basic input output System) គឺជាការបាប់ដើមដំបូងនៃកំពុងទៅការធ្វើតែស្ថានការកំណត់រចនាសម្ព័ន្ធដំបូងនៃដំណឹកការ ហើយវាក៏ជាថ្មានមួយដែលយើងប្រើប្រាស់ភាពខេត្តលយ៉ាងទេរីន Window ដួងដោយ។

80. តើប្រព័ន្ធប្រកិបភីការមោនក្នុងនាទីអ្ន?

ចំនួនប្រព័ន្ធបានក្នុងការមានក្នុងទីដើម្បីគ្រប់ពិនិត្យ និងសម្របសម្រលកលែងណ៍រការទាំងអស់របស់កំពូទ័រ (Hardware និង Software)។

81. Port : ជាន់ដែលអនុញ្ញាតចូរអ្នកអាចតភ្ជាប់ខេកវណ្ណូបនៃមានសក្រាន់កំពុងទៅ។ Port ដែលគេនិយមប្រើសួរថ្មី
រូមមាន :

- USB (Universal Serial Bus)
  - Ethernet
  - Sound
  - Parallel
  - VGA (Video Graphics Adapter)
  - DVI (Digital Video Interface)
  - Power
  - Firewire (iLink) / IEEE1394 (In)
  - Card reader
  - PS/2

